

III

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

522. SESJA PLENARNA EKES-U W DNIACH 25 I 26 STYCZNIA 2017 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym”

[COM(2016) 593 final – 2016/0280 (COD)],

„Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji *online* prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do retransmisji programów telewizyjnych i radiowych”

[COM(2016) 594 final – 2016/0284 (COD)]

oraz

„Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących i osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym”

[COM(2016) 596 final – 2016/0278 (COD)]

(2017/C 125/03)

Sprawozdawca: **Juan MENDOZA CASTRO**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 6.10.2016 Rada, 26.10.2016 oraz 24.10.2016
Podstawa prawna	Art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	13.1.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	25.1.2017
Sesja plenarna nr	522
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	144/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje pakiet środków mający na celu dostosowanie praw autorskich do wymagań związanych z gospodarką cyfrową.

1.2. W UE brak zintegrowanego systemu praw autorskich. Opracowanie takiego systemu wymaga przede wszystkim zlikwidowania rozdrobnienia, a jednocześnie większej ochrony twórców, również w obliczu potęg technologicznych, które zdominowały rynek.

1.3. Dziedzina prawa autorskiego jest bardzo złożona ze względu na dużą liczbę zainteresowanych stron, których interesy są odmienne, ale które nawzajem się potrzebują. Przepisy powinny ustalić równowagę w prawach wszystkich tych stron, nie dopuszczając jednocześnie do biurokracji i zbędnych wymogów.

1.4. W obliczu „stopniowego” podejścia Komisji EKES proponuje dokonanie przeglądu i konsolidacji obowiązujących przepisów, w tym wprowadzenie zmian do innych dyrektyw, zastanowienie się nad zasadnością proponowania środków dotyczących przypadków wyszukiwarek internetowych i bezpłatnego przesyłania treści za pośrednictwem sieci Wi-Fi oraz uregulowanie niektórych zagadnień w drodze rozporządzenia.

1.5. Komitet przypomina o potrzebie szybkiej ratyfikacji przez UE Traktatu z Marrakeszu dotyczącego praw autorskich w przypadku osób niewidomych, a także o jej znaczeniu.

1.6. **Transmisje online prowadzone przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz cyfrowe retransmisje programów telewizyjnych i radiowych:** EKES uważa, że wniosek Komisji jest stosowny i będzie sprzyjać dystrybucji europejskich produkcji filmowych. Zasada „kraju pochodzenia” nie jest sprzeczna z zasadą terytorialności prawa autorskiego i ze swobodą zawierania umów.

1.7. **Dostosowanie wyjątków do otoczenia cyfrowego i środowiska transgranicznego:** choć we wnioskach Komisji prawidłowo określa się problemy, EKES sugeruje wprowadzenie do wniosków szeregu zmian, z myślą o lepszym dostosowaniu praw autorskich do obecnych wymagań; chodzi o następujące zmiany:

- uwzględnienie zasady nieważności z mocy prawa wszelkich porozumień sprzecznych z wyjątkami i ograniczeniami praw autorskich ⁽¹⁾,
- eksploracja tekstów i danych:
 - z myślą o wsparciu innowacyjnych przedsiębiorstw zakres stosowania (art. 2 wniosku) powinien obejmować naukowców i przedsiębiorstwa działające w celach zarobkowych,
 - w tekście należy uwzględnić zasadę, że same fakty i dane nie powinny być przedmiotem prawa autorskiego (wspomnianą w motywie 8),
- **kopie utworów lub innych przedmiotów w celu zachowania dziedzictwa kulturowego** ⁽²⁾: wyjaśnienie i poszerzenie wyjątku z myślą o udostępnieniu *online* i w celach nienastawionych na zysk utworów niedostępnych w kanałach dystrybucji lub niedostępnych aktywnie przez podmioty prawa autorskiego,
- zastąpienie wymogu użycia *odpowiednio wyposażonych terminali w pomieszczeniach wymienionych instytucji* ⁽³⁾, przekształcając go w neutralny pod względem technologicznym dostęp do dzieł i innych przedmiotów,
- wprowadzenie nowego wyjątku dotyczącego **niekomercyjnego transgranicznego dostarczania dokumentów** przez europejskie biblioteki i archiwa,
- modyfikacja wyjątku dotyczącego **badźń naukowych o celu niekomercyjnym** w dyrektywie InfoSoc, ponieważ jego wdrożenie w pewnych przypadkach jest szczególnie trudne ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Zgodnie z zapisami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/24/WE (Dz.U. L 111 z 5.5.2009, s. 16, art. 5) oraz dyrektywy 96/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 77 z 27.3.1996, s. 20, art. 15).

⁽²⁾ Art. 5 wniosku Komisji COM(2016) 593 final.

⁽³⁾ Art. 5 ust. 3. lit. n) dyrektywy InfoSoc (Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10).

⁽⁴⁾ <http://libereurope.eu/blog/2016/10/14/basic-guide-eu-copyright-limitations-exceptions-libraries-educational-research-establishments/>.

1.8. Wyrok, w którym Trybunał Sprawiedliwości UE stwierdza, że pod pewnymi warunkami **użyczenie książek cyfrowych** można porównać do używania tradycyjnych książek⁽⁵⁾, stanowi odpowiedź na wielokrotnie zgłaszany postulat użytkowników bibliotek i placówek edukacyjnych.

1.9. Należy pozytywnie ocenić propozycję w sprawie cyfryzacji, dystrybucji i transgranicznego korzystania z **utworów niedostępnych w obrocie handlowym** (tytuł III, rozdział 1).

1.10. Stosowne jest również zharmonizowanie za pomocą europejskich przepisów wyjątku określanego jako „**wolność panoramy**”.

1.11. EKES popiera wyłączne prawo pokrewne wydawców prasowych do dopuszczenia lub zabronienia cyfrowego korzystania z ich publikacji prasowych przez okres 20 lat.

1.12. EKES zgadza się ze zobowiązaniem dostawców usług społeczeństwa informacyjnego, którzy przechowują i udostępniają publicznie dużą liczbę utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną praw autorskich i zamieszczanych przez użytkowników, do przyjmowania odpowiednich i proporcjonalnych środków w celu zagwarantowania funkcjonowania umów z podmiotami prawa autorskiego czy też zapobiegania dostępności takich utworów lub innych przedmiotów (**luka wartości**).

1.13. EKES jest zdania, że wniosek Komisji oznacza krok naprzód z punktu widzenia **ochrony praw autorskich**; autorzy powinni mieć prawo do sprawiedliwego wynagrodzenia za swoje wysiłki twórcze, do udziału w sukcesie handlowym utworów, a także do utrzymania wysokiego poziomu ochrony i finansowania utworów.

1.14. Trzeba zauważyć, że instytucje społeczeństwa obywatelskiego muszą przyczynić się do zwiększenia świadomości użytkowników na temat przestrzegania przepisów dotyczących praw autorskich. EKES popiera wysiłki Komisji na rzecz zwalczania piractwa i wszelkich form nielegalnego korzystania z treści chronionych prawem.

2. Wnioski Komisji

2.1. Rozwój technologii cyfrowych zmienił sposób, w jaki tworzy się, produkuje, dystrybuje i eksploatuje utwory i inne przedmioty objęte ochroną. Pojawiły się zarówno nowe sposoby korzystania, jak i nowe podmioty i nowe modele biznesowe. W otoczeniu cyfrowym coraz częściej mamy do czynienia z korzystaniem transgranicznym, a konsumenci mają nowe możliwości dostępu do treści chronionych prawem autorskim.

2.2. Mimo że cele i zasady określone w ramowych unijnych przepisach dotyczących prawa autorskiego są nadal aktualne, istnieje potrzeba dostosowania ich do nowych realiów. Interwencja na szczeblu UE jest także konieczna, aby uniknąć rozdrobnienia rynku wewnętrznego.

2.3. W tym kontekście w przyjętej w maju 2015 r. strategii jednolitego rynku cyfrowego⁽⁶⁾ stwierdzono, że istnieje potrzeba „zmniejszenia różnic między krajowymi systemami prawa autorskiego oraz umożliwienia użytkownikom w całej UE szerszego dostępu do utworów”. W komunikacie podkreślono znaczenie ulepszenia transgranicznego dostępu do usług dotyczących treści chronionych prawem autorskim i wyjaśniono rolę usług *online* w rozpowszechnianiu utworów oraz innych przedmiotów objętych ochroną.

2.4. W grudniu 2015 r. Komisja opublikowała komunikat⁽⁷⁾ nakreślający konkretne działania i długofalową wizję, odzwierciedlając potrzebę dalszego rozwoju jednolitego rynku w tym obszarze, aktualizacji przepisów zgodnie z rzeczywistością cyfrową, utrzymania konkurencyjności europejskiej branży twórczej oraz zachowania właściwej równowagi między prawem autorskim a innymi celami polityki publicznej.

2.5. W związku z niedawnym wnioskiem w sprawie transgranicznego przenoszenia usług⁽⁸⁾ Komisja teraz proponuje szereg środków legislacyjnych w celu:

- (i) zapewnienia szerszego dostępu *online* do treści w UE oraz dotarcia do nowych odbiorców;

⁽⁵⁾ Sprawa C-174/15 Vereniging Openbare Bibliotheken/Stichting Leenrecht (Dz.U. C 14 z 16.1.2017, s. 6).

⁽⁶⁾ COM(2015) 192 final.

⁽⁷⁾ COM(2015) 626 final.

⁽⁸⁾ COM(2015) 627 final.

(ii) dostosowania niektórych wyjątków do cyfrowego i transgranicznego otoczenia;

(iii) wspierania dobrze funkcjonującego i sprawiedliwego rynku praw autorskich.

2.6. Po pierwsze, wniosek dotyczący rozporządzenia⁽⁹⁾ ma na celu stworzenie korzystnych warunków dla nowych internetowych i cyfrowych sposobów dystrybucji programów telewizyjnych i radiowych na wzór warunków mających zastosowanie do tradycyjnej transmisji satelitarnej i kablowej. Nowe przepisy, inspirowane przepisami dyrektywy w sprawie przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową⁽¹⁰⁾, ułatwią i przyspieszą wyjaśnienie praw niezbędnych dla niektórych usług *online* świadczonych przez nadawców oraz dla niektórych usług retransmisji. Przepisy te mają również ułatwić rozwój rynku i szersze rozpowszechnianie europejskiej produkcji radiowej i telewizyjnej. To z kolei umożliwi konsumentom szerszy wybór i zwiększy różnorodność kulturową.

2.7. Jednocześnie wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym⁽¹¹⁾ wprowadza nowy mechanizm negocjacji, który ułatwi zawieranie umów licencyjnych w celu udostępnienia utworów audiowizualnych na platformach wideo na żądanie (VOD). Jest to część szerszych działań politycznych zmierzających do uwzględnienia wielorakich czynników, które leżą u podstaw ograniczonej dostępności europejskich utworów audiowizualnych, w szczególności filmów, w całej UE.

2.7.1. Wydawanie licencji i związane z tym trudności prawne i umowne dotyczące wykorzystania europejskich utworów audiowizualnych na platformach VOD zostaną również poruszone w ramach zorganizowanego dialogu z zainteresowanymi stronami mającego na celu usprawnienie praktyk licencyjnych oraz ułatwienie porozumień sektorowych z myślą o bardziej zrównoważonym wykorzystaniu i większej dostępności utworów europejskich. Komisja przedstawi sprawozdanie dotyczące wyników dialogu do końca 2018 r.

2.7.2. Wniosek dotyczący dyrektywy wprowadza także rozwiązania ułatwiające udzielanie licencji na prawa przez instytucje dziedzictwa kulturowego w celu digitalizacji i upowszechniania utworów niedostępnych w obrocie handlowym, lecz posiadających dużą wartość kulturową. Dostęp do utworów w miejscach niekomercyjnych, np. placówkach edukacyjnych, bibliotekach publicznych, miejscach niekinowych, ma również duże znaczenie dla pielęgnowania różnorodności kulturowej, edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym. Ponadto Komisja bada wraz z EFAD i przemysłem audiowizualnym możliwość stworzenia i sfinansowania w 2017 r. katalogu europejskich filmów w celach edukacyjnych.

2.8. Równoległe przyjęto dwa wnioski ustawodawcze⁽¹²⁾ w celu wdrożenia w prawie UE Traktatu z Marrakeszu, który zobowiązuje strony do wprowadzenia wyjątków na rzecz wspierania dostępu osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem do książek i innych materiałów w dostępnych dla nich formatach. Wniosek dotyczący dyrektywy wprowadza obowiązkowy wyjątek oraz zapewnia jego funkcjonowanie w celu tworzenia i wymiany kopii w dostępnym formacie na jednolitym rynku. Wniosek dotyczący rozporządzenia pozwoli na transgraniczną wymianę takich kopii między UE a państwami trzecimi będącymi stronami Traktatu.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje pakiet środków mający na celu dostosowanie praw autorskich do wymogów gospodarki cyfrowej.

3.2. Sztuka europejska jest w czołówce światowej, jednak produkcja kinowa, branża wydawnicza oraz sektor muzyczny i artystyczny muszą stawić czoła rozdrobnieniu rynku, wielkiemu bogactwu wynikającemu z różnorodności kulturowej i językowej, transformacji cyfrowej i trudnościom finansowym.

3.3. Uproszczenie systemu zezwoleń powinno przyczynić się do zmniejszenia rozdrobnienia, ułatwić transgraniczny dostęp do treści *online* oraz stworzyć większą równowagę w zakresie ochrony autorów, zwłaszcza wobec korporacyjnych gigantów kontrolujących rynki cyfrowe.

⁽⁹⁾ COM(2016) 594 final.

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Rady 93/83/EWG (Dz.U. L 248 z 6.10.1993, s. 15).

⁽¹¹⁾ COM(2016) 593 final.

⁽¹²⁾ COM(2016) 596 final, COM(2016) 595 final.

3.4. Dziedzina prawa autorskiego jest bardzo złożona ze względu na dużą liczbę zainteresowanych stron, których interesy są odmienne, ale które potrzebują się wzajemnie. Przepisy powinny ustalić równowagę w prawach wszystkich tych stron.

3.5. Komisja przyjmuje „stopniowe” podejście⁽¹³⁾ i nie proponuje całościowego przeglądu, lecz jedynie dodanie znaczących elementów do już obowiązujących przepisów. EKES sugeruje, by rozważyć:

- przegląd i konsolidację obowiązujących przepisów, w tym zmiany w innych dyrektywach, takich jak wspomniana już zmiana dotycząca czasu ochrony praw autorskich⁽¹⁴⁾ i dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych⁽¹⁵⁾,
- przyjęcie rozporządzenia, jako odpowiedniego instrumentu na rzecz budowania jednolitego rynku cyfrowego⁽¹⁶⁾,
- potrzebę lub słusność uwzględnienia przypadków wyszukiwarek internetowych i bezpłatnego przesyłania treści za pośrednictwem sieci Wi-Fi⁽¹⁷⁾.

4. Działania mające na celu zapewnienie szerszego dostępu do treści w całej UE

4.1. *Transmisje online prowadzone przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz cyfrowe retransmisje programów telewizyjnych i radiowych*⁽¹⁸⁾

4.1.1. Sektor programów i transmisji radiowych i telewizyjnych w UE obejmuje prawie 12 tys. przedsiębiorstw i zatrudnia 255 tys. osób, a jego obroty wynoszą 66,5 mld euro⁽¹⁹⁾. Reformę uzasadnia fakt, że istniejące mechanizmy ułatwiają weryfikację praw autorskich i pokrewnych nie obejmują transmisji *online* czy też pewnych retransmisji cyfrowych.

4.1.2. EKES popiera włączenie zasady „kraju pochodzenia”, która jest już zapisana w dziedzinie przekazu satelitarnego⁽²⁰⁾ i która nie jest sprzeczna z zasadą terytorialności prawa i swobodą zawierania umów.

4.1.3. EKES uważa, że neutralna pod względem technologicznym zmiana przepisów dotyczących retransmisji cyfrowej powinna uprościć proces nabywania praw przez nowych dostawców i tym samym poprawić dostęp do treści ważnych z punktu widzenia konsumentów.

4.1.4. W reformie słusznie przewiduje się również, że w przypadku wystąpienia trudności związanych z przyznawaniem licencji państwa członkowskie będą czuwać nad tym, by „bezsronny organ” ułatwiał umowy dotyczące dostępu do utworów audiowizualnych i ich dostępności na **platformach wideo na żądanie**.

5. Dostosowanie wyjątków do otoczenia cyfrowego i środowiska transgranicznego⁽²¹⁾

5.1. Biblioteki, muzea i archiwa w Europie stanowią dla obywateli europejskich przestrzeń kultury i mają kluczowe znaczenie z punktu widzenia przekazywania wiedzy oraz dla kształcenia i badań. Jednocześnie wnoszą one istotny wkład finansowy z tytułu praw autorskich⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Komunikat COM(2016) 592 final.

⁽¹⁴⁾ Dyrektywa 2006/116/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (wersja skonsolidowana) (Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 12).

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE (Dz.U. L 299 z 27.10.2012, s. 5).

⁽¹⁶⁾ Zob. opinia EKES-u (Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 51).

⁽¹⁷⁾ Zob. orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-484/14 Tobias Mc Fadden/Sony Music Entertainment Germany GmbH (Dz.U. C 419 z 14.11.2016, s. 4).

⁽¹⁸⁾ Zob. przypis 9.

⁽¹⁹⁾ Eurostat: Programming and broadcasting statistics (2015 r.).

⁽²⁰⁾ Zob. przypis 10.

⁽²¹⁾ Zob. przypis 11.

⁽²²⁾ Rocznie dokonują one zakupów o wartości 4,8 mld euro (sprawozdanie ze sprzedaży „Library Market Size, Share, Performance and Trends”).

5.2. Ze względu na brak harmonizacji przepisów, złożone prawodawstwo, bariery geograficzne i różnorodność językową, europejscy naukowcy znajdują się w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z wiodącymi krajami, takimi jak Stany Zjednoczone. Dlatego reforma musi dążyć do trzech celów: do poszerzenia przepisów i ich dostosowania do nowej sytuacji technologicznej, do ich zharmonizowanego i obowiązkowego wprowadzenia oraz do pewności prawa w dziedzinie uregulowania wyjątków i ograniczeń⁽²³⁾.

5.3. W deklaracji z Hagi (2014 r.) podkreśla się duży potencjał eksploracji tekstów i danych z punktu widzenia innowacji i badań naukowych. To kluczowe narzędzie naukowców, MŚP i dużych firm technologicznych jest w UE jest wykorzystywane w niewielkim stopniu z powodu ograniczeń prawnych, technologicznych i umownych.

5.4. Komisja proponuje ustanowienie obowiązkowych wyjątków w różnych przypadkach:

- **eksploracja tekstów i danych dla celów badań naukowych** w przypadku reprodukcji i eksploracji danych przez niekomercyjne organizacje badawcze,
- cyfrowe korzystanie z utworów i innych przedmiotów objętych ochroną wyłącznie w celu zilustrowania **nauczania**, w zakresie uzasadnionym przez niekomercyjny cel, który ma zostać osiągnięty,
- **kopie utworów służące zachowaniu dziedzictwa kulturowego**.

5.5. Choć EKES uważa, że we wnioskach Komisji prawidłowo określono problemy, proponuje zmiany mające na celu lepsze dostosowanie prawodawstwa do aktualnych potrzeb (zob. wnioski). Ważne jest m.in., by wyjątków w prawie autorskim nie unieważniały ustalenia umowne ani narzędzia technologiczne. Z drugiej zaś strony, należy dokonać przeglądu wyjątków w prawie autorskim dotyczących **niekomercyjnych badań naukowych** (art. 5 ust. 3 lit. a), jako że ich wdrożenie jest bardzo trudne⁽²⁴⁾.

5.6. Ponadto EKES wzywa do harmonizacji wyjątku „**wolności panoramy**”, zgodnie z którym indywidualne osoby mogą rejestrować obrazy budynków i rzeźb znajdujących się w miejscach publicznych i dzielić się nimi w internecie. Chociaż Komisja potwierdza słuszność tego wyjątku, postanowiła utrzymać dobrowolność jego ewentualnego wdrażania w państwach członkowskich.

5.7. **Prawo autorskie i prawa pokrewne z korzyścią dla osób niewidomych, słabowidzących lub z innymi niepełnosprawnościami**

5.7.1. Komitet przypomina o znaczeniu i konieczności szybkiej ratyfikacji Traktatu z Marrakeszu w sprawie ułatwienia dostępu do opublikowanych utworów drukowanych osobom niewidomym i słabowidzącym oraz osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem, który to traktat wszedł w życie 30 września 2016 r. Traktat umożliwi wielu obywatelom europejskim, którzy są niewidomi lub słabowidzący, dostęp do większej liczby utworów, a tym samym otworzy im drogę do kultury, kształcenia, zatrudnienia i rzeczywistej integracji społecznej.

5.7.2. Wnioski dotyczące rozporządzenia⁽²⁵⁾ i dyrektywy⁽²⁶⁾ umożliwią Unii realizację zobowiązań międzynarodowych podjętych na mocy Traktatu z Marrakeszu. Traktat wpisuje się ponadto w zobowiązania Unii wynikające z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych.

5.8. **Udzielanie licencji i większy dostęp do treści:** słusznie zezwala się na digitalizację i rozpowszechnianie **utworów niedostępnych w obrocie handlowym** publikowanych po raz pierwszy w UE (art. 7); zezwolenie przyznane w jednym państwie członkowskim będzie obowiązywało w całej UE (art. 8).

5.9. **Nowe prawo pokrewne dotyczące wydawców prasowych**

5.9.1. Zgodnie z art. 11 ust. 1 i 4 wniosku dotyczącego dyrektywy⁽²⁷⁾ państwa członkowskie zapewniają wydawcom publikacji prasowych wyłączne prawo – na okres 20 lat – dopuszczenia lub zabronienia cyfrowego korzystania z ich publikacji prasowych.

⁽²³⁾ Zob. *Towards a modern, more European Copyright Framework*. EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations); Europeana; Association of European Research Libraries (LIBER); Public Libraries 2020; International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA).

⁽²⁴⁾ Zob. przypis 4.

⁽²⁵⁾ COM(2016) 595 final.

⁽²⁶⁾ COM(2016) 596 final.

⁽²⁷⁾ Zob. przypis 11.

5.9.2. EKES wspiera ten środek w celu zapewnienia sprawiedliwego i równomiernego rozpowszechniania wartości między wydawcami prasowymi, którzy wytworzyli wartość, a platformami internetowymi, które z niej korzystają.

5.9.3. EKES przypomina, że podczas gdy wielu wydawców prasowych, istotnych z punktu widzenia demokracji, boryka się z kryzysem finansowym, który przekłada się na zamykanie publikacji i masową utratę miejsc pracy, to podmioty korzystające z ich informacji odnotowują coraz większe dochody⁽²⁸⁾.

5.10. Wykorzystanie chronionych treści online

5.10.1. Dostawcy usług społeczeństwa informacyjnego, którzy przechowują dużą liczbę utworów bądź innych przedmiotów objętych ochroną zamieszczanych przez swoich użytkowników lub zapewniają do nich dostęp publiczny, przyjmą we współpracy z podmiotami praw środki w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania umów zawartych z podmiotami prawa autorskiego na wykorzystanie ich utworów lub innych przedmiotów zidentyfikowanych przez podmioty praw w toku współpracy z dostawcami usług. Z jednej strony wspomina się o takich środkach jak „skuteczne technologie rozpoznawania treści”, a z drugiej o przekazywaniu przez tych dostawców adekwatnych informacji podmiotom praw i ustanawianiu mechanizmów składania skarg i dochodzenia roszczeń. Państwa członkowskie będą ułatwiać współpracę między dostawcami usług⁽²⁹⁾.

5.10.2. Środek ten, który EKES uważa za stosowny, ma zaradzić istniejącej obecnie luce wartości (*value gap*) między podmiotami prawa autorskiego a dostawcami usług społeczeństwa informacyjnego, umożliwiając podmiotom prawa autorskiego podejmowanie lepszych decyzji w sprawie wykorzystania swoich produkcji. Istnieją przykłady usług opartych na reklamach, które nie rekompensują twórcom w wystarczającym stopniu praw autorskich, w przeciwieństwie do usług *online* opłacanych w formie subskrypcji⁽³⁰⁾.

6. Lepiej funkcjonujący rynek praw autorskich

6.1. EKES zgadza się ze stwierdzeniem Komisji, że naruszanie praw autorskich na skalę handlową, oparte na niewłaściwej działalności rynkowej oraz wykorzystywaniu inwestycji innych, stanowi obecnie poważne zagrożenie dla europejskich twórców. Bez skutecznego i wyważonego systemu gwarantującego przestrzeganie praw, prawa autorskie i inne prawa własności intelektualnej pozostaną bez ochrony, co sparaliżuje kreatywność i innowacje⁽³¹⁾.

6.2. Autorzy powinni mieć prawo do sprawiedliwego wynagrodzenia za swoje wysiłki twórcze, do udziału w sukcesie handlowym utworów oraz do utrzymania wysokiego poziomu ochrony i finansowania utworów⁽³²⁾.

6.3. We wniosku, który EKES uważa za stosowny, wprowadza się środki mające na celu wzmocnienie zdolności negocjacyjnych autorów. Państwa członkowskie powinny zagwarantować obowiązek przejrzystości oraz mechanizmy dostosowania umów i pozasądowych metod rozstrzygania sporów; reforma wzmacnia tymczasem siłę przetargową autorów i artystów⁽³³⁾.

6.4. Trzeba wskazać na konieczność wnoszenia przez publiczne i prywatne organizacje społeczeństwa obywatelskiego wkładu we właściwych dziedzinach w zwiększanie wśród użytkowników świadomości faktu, że twórcom należy się wynagrodzenie za pracę w ramach przewidzianych przez prawo.

Bruksela, 25 stycznia 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽²⁸⁾ Platformy internetowe miały w 2015 r. przychody wartości 153,65 mld USD; szacuje się, że w 2020 r. sięgną one 260,36 mld USD. Zob. <https://www.statista.com/statistics/237800/global-internet-advertising-revenue/>.

⁽²⁹⁾ Zob. art. 13.

⁽³⁰⁾ Według Jana Hückmanna i Dory Grunwald, YouTube z miliardem użytkowników zapłacił w 2015 r. 630 mln USD z tytułu praw autorskich; Spotify, z którego korzysta nieco ponad 10 mln osób, zapłacił 2 mld USD. Zob. argumentację Google opowiadającego się przeciwko temu środkowi: <https://europe.googleblog.com/2016/09/european-copyright-theres-better-way.html>.

⁽³¹⁾ Zob. przypis 13.

⁽³²⁾ Zob. przypis 16.

⁽³³⁾ Kwestie rozważane obecnie w dyrektywie 2014/26/UE (Dz.U. L 84 z 20.3.2014, s. 72).